

ABONAMENT:

Pe an 6 cor.; pe 1/2 an 3 cor.

Pentru România pe an 15 Lei.

Manuscripte nu se redau.

LIBERTATEA

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifa, cu prețuri foarte moderate.

Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

O bună pornire.

Românii din Orăștie pentru biserică.

Încă în anul trecut, comitetul conducător al bisericii gr.-or. rom. din Orăștie, a făcut întâii pași pentru a pune temelii unui „Fond de zidire” bisericesc.

Fruntașii bisericii au luat hotărârea de a lucra pentru crearea fondului de zidire, împinși de trebuința arzătoare a unei biserici noi.

Biserica de azi, zidită din străvechi vremuri, e încăpătoare doar pentru o parohie de 1200—1500 suflete, dar' pentru una de 2500 suflete, cât e azi numărul popoului român gr.-or. din Orăștie, nici pe departe nu mai e de ajuns! Mai ales, că avem și miliție numeroasă, care când vine la biserică, umple acuși ea singură biserica. Iar' femeile totdeauna, chiar și în Dumineci de rând, sunt peste măsură înghesuite, și o parte a lor numai așa încap în biserică, că trece în naia bisericii, în locul rezervat bărbaților.

Având în vedere aceste neajunsuri toate, comitetul parochial, sub președinția pe atunci a dlui Dr. Ioan Mișu, a luat întâiele hotărâri și a făcut începutul înscrierilor de contribuire pentru „Fondul de zidire”.

Comitetul parochial gr.-or. din loc, a luat prin aceasta în mână o lucrare din cele mai laudabile, din prea multe puncte de vedere!

Căci dacă fiecare om privat, fiecare singuratic, se silește a-și zidi sieși casă potrivită poziției sale și orașului în care locuiește, și anume cât se poate de încăpătoare și cu înfățișare care se impună vederii tuturor, — cu atât mai vârtos prea legiuită dorință și străduință e aceea a unei obște întregi, a unui număr mare de credincioși, ca lăcașul în care ei aduc închinăciune lui Dumnezeu, să fie mai presus pe locașurile tuturor singuraticilor, încăpător, plăcut, impunător, și și el să a-rete prin măreția sa, treapta și puterea pe care o au aceia pe cari îi reprezintă!

În Orăștie, din aproape 6000 locuitori, peste jumătate sunt Români, și anume peste 3000, (2500 gr.-or. și peste 500 gr.-cat.), Sașii și Ungurii sunt fiecare neam mult sub 2000. Și totuși ce deosebire între felul cum ei se prezintă lumii prin bisericile lor, cele mărețe, grandioase, puternice, și între cea a Românilor gr.-or., doar' pe jumătate ca una de-a aceluia, (cea gr.-cat. română e apoi în o stare peste măsură modestă).

Nu poate fi deci decât o do-

rință și o străduință prea legiuită și viu reclamată de zilele în care trăim, ca neamul românesc atât de numeros în acest oraș, să se gândească și el, ca cel puțin în un viitor oare-care, d. e. în 10—15 ani, să se poată prezenta lumii și prin biserică sa, acest semn extern după care lumea judecă pe poporul credincios ei, — așa precum i-se cade după număr și însemnătate!

Dar' frumosul început de anul trecut, a fost cam neglijat câțva timp, — zilele astea însă, comitetul parochial gr.-or. din loc, în ședința sa dela 6 Nov. n. a re-luat afacerea, și în cea mai frumoasă bunăînțelegere a hotărât *purtarea colectei în întreg poporul!* Să aibă privilegiu fiecare poporean a-și arăta însuflețirea lui pentru mărețul scop. Ear' ca să fie ușor tuturor, s'a dat voe oamenilor, ca sumele totale cu cari se înscriu, să le poată plăti în rate egale în decurs de mai mulți ani. Mulți s'au înscriș deja cu sume frumoșele, obligându-se a le plăti în decurs de 5—10 ani.

Comitetul în ședința sa din urmă a hotărât, ca 2—3 comisii din sî-nul său, se umble pe la casele creștinilor, poftindu-i pe toți a se înscrie la fondul de zidire, care cu ce poate, cu o sumă anumită de bani, ori cu una de bucate, pe care comitetul le va aduna în fiecare toamnă și le va preface apoi în bani, pe cari îi va vîrsa în „Fondul de zidire.”

Fiecare parochian va subscrie o declarație de contribuire benevolă, și pe temelii ei va fi rugat a-și da în tot anul aceea-ce a binevoit a făgădui.

Toți acei buni creștini, cari să scriu cu cât de puțin, se vor scrie în o „Carte de aur,” adică în cartea darurilor, cartea celor cu bună inimă pentru această idee, — ear' cei-ce vor subscrie de tot măcar 50 fl. (100 cor.) plătiți în unul ori mai mulți ani, vor fi scriși în noua biserică, pe o tablă mare de marmoră, cu litere de aur, ca fondatori ai bisericii, și tabla va fi fixată în un părete, ca vecinică și netrecută laudă și pomenire a lor.

Zilele astea comisiile vor începe a umbla prin popor, ca să îndemne pe toți la subscriere, — și noi îndemnăm și pe această cale pe toți bunii Români și creștini, să primească comisiile cu dragoste și căldură, și să se subscrie care cu cât poate mai mult, — ca, de va ajuta D-zeu, să se poată ridica o biserică, care să stea cu

demnitate alături de bisericile mărețe ale celorlalte națiuni și confesiuni din loc, ba prin măreția sa, să răspundă și la mărețea numărului nostru în acest binecuvântat de D-zeu oraș!

Până acum s'au înscriș peste 6000 cor., și înscrierile urmează.

„Libertatea” va publica pe rînd pe toți aceia, cari s'au scris, fie cu bani, fie cu bucate, laudând după vrednicie fapta lor!

Mult am dorî apoi, ca să vedem aceeași mișcare și în sînul fraților noștri greco-catolici, ca să-i vedem cât mai curînd și pe dîșii eșîți cu biserică lor, la loc mai bun, cât mai impunător!

D-zeu să ajute Românilor din Orăștie, cari prin desvoltarea lor pe alte terene, impun tot mai mult, — ca și pe acest teren să ajungă a fi de laudă și impunători pentru toți câți urmăresc desvoltarea lor!...

Magyarosan...

Mulți credeau, că noul guvern de sub pactistul Tisza, va slobozi nițel coarda șovinismului față de naționalități, — le va „respecta drepturile” cum zicea în programul său, — îndeosebi se credea că școalele confesionale vor putea răsufla mai ușor.

Aș! Bine le-a spus-o deputatul Dobrei în dietă, că n'are încredere nici în trecutul lor, nici în program, nici în nimic! Noi încredere se avem numai în noi, și se muncim pentru ocrotirea așezămintelor ce avem și desvoltarea lor, — că de mila lor, vai ee noi!

Noul ministru de culte Berzeviczy, cel care dela Tafort până acum a fost secretar în ministeriul pe care azi îl conduce, — a spus coala „magyarosan” cum va ajutoră școalele confesionale:

Am auzit, zice, talmăcirii a declarațiilor ministrului președinte privitor la școalele confesionale populare, că programul lui ar fi un pas înapoi în direcția de până acum. „Aprecîare cu desăvîșire greșită!”, esclamă ministrul.

Zice că nu e de părere ca statul să statifice toate școalele pentru că n'are nici oameni, nici mijloace, dar el va îngriji, ca mai ales învățămîntul în școalele confesionale, să fie din punct de vedere al patriotismului și al limbii naționale (maghiare) și mai aspru controlat! Pe școalele confesionale conduse în „spirit patriotic”, statul le va ocroti și din punct de vedere material! Va reforma cu desăvîșire sistemul de calificative a învățătorilor (va maghiarisa pedagogiile?), corespunzător ideii de stat și cerințelor validității limbii maghiare pe toată linia învățămîntului popular!

lată cu ce ramură de pace ni-se recomandă noul ministru!

VORBIREA dlui Dr. A. VLAD

deputatul dietal al Dobrei

rostită în ședința dela 10 Noemvrie a Dietei din Pesta.

Onorată dietă! (S'auzim, s'auzim!) După vorbirea de program a dlui ministru-președinte și vorbirea sa întregitoare de eri, nu mă află în poziția de-ai putea vota încredere. (Aprobări în stînga și stînga extremă). În butul acestei neîncredere, care isvorește din două motive: unul obiectiv și unul personal, nu sunt de părerea aceluia, cari în situația actuală țin de îndreptățită folosirea mijloacelor parlamentare extraordinare. Din principiu sunt dușman al obstrucției, dar o țin de păgubitoare mai ales în situația de azi, când cei cari o fac pot primejdi totul, absolut totul, fără se poată câștiga mai mult! (Mișcare și contrazicere în stînga. Vom vedea-o).

Endrey Gy.: Pagubă că ministrii nu pot auzi discursul acesta încuragiator.

Dr. Vlad: Eu nu sprijinesc guvernul. (Sgomot).

Endrey: Unde sunt ministri? Rákosi: A abzis cabinetul? Gabányi: Har domnului.

Președintele: Mă rog, vor sosi numai decăt.

Dr. Vlad: Când vedem primejdia de care e amenințat parlamentarismul, după părerea mea e neapărat de lipsă o fundamentală și radicală schimbare de sistem, o schimbare de sistem, care să-i facă țerii cu puțință de ași manifesta cu privilegiul alegerilor voința adevărată. (Aprobări în stînga și stînga extremă). Asta, on. dietă, se poate ajunge numai pe calea introducerii unei reforme parlamentare, care să-i asigure țerii votul universal și secret!

Mă mir că tocmai partidul guvernamental nu se poate împrenti cu ideea asta, și-și motivează asta cu teama de naționalități, când lucru știut e, că majoritatea deputaților guvernamentali vin din cercurile locuite de naționalități! (Așa-i! în stînga). Asta e recunoștința liberalilor, că tocmai pe aceia îi țin nevrednici de votul universal, cari îi furnizează pe ei parlamentului! (Adevărat! Așa-i! în stînga extremă). Conced, on. dietă că și naționalitățile poartă în privința asta vină, întru cât și ele parte pentru ținuta lor pasivă, parte prin o activă conlucrare, au contribuit ca guvernul să ajungă în cercurile acelea la majoritate. Ne vom îngriji însă, ca starea asta de lucruri să se schimbe și ne vom sili a câștiga încrederea guvernului trîntind candidații lui, — dacă n'am putut s'o câștigăm oblundu-le calea în parlament.

Atât din presă, cât și din declarațiile singuraticilor bărbați politici reiese, că în adevăr teama de naționalitățile țerii împedecă guvernul să lărgească dreptul electoral. Reiese asta între altele și din raportul comisiei parlamentare emise să facă investigație în chestia încercărilor de mituire ale

lui Szapáry, care în fața socialistilor, a motivat denegarea votului universal, a dreptului de adunare și asociare liberă, cu — teama de naționalități!

Așadară teama de naționalități îl reține pe guvern dela codificarea dreptului de adunare și asociare și lărgirea dreptului electoral. Așa se pare că în trecut partidul liberal a voit să-și manifeste iubirea pentru naționalități, denegându-le codificarea acestor legi, și făcînd totodată, că nici Maghiarii înșiși se nu dispună de această codificare. Așa am ajuns acolo, în cât pe seama noastră nu este drept de asociare. Mai deunăzi numai, a fost oprită adunarea poporală a radicalilor sîrbi, pe ce basă nu știu. (O voce: pe bază pretorială!) Nu pe baza de ordin pretorial, căci există ordin ministerial, care face cu puțință ca drepturile constituționale ale unei părți însemnate a cetățenilor, să poată fi fără genă confiscate. Eu cred că într'un stat constituțional și parlamentar, garantarea dreptului de adunare și asociare e un punct cardinal. Cu toate aceste, în vorbirea de program a dlui ministru-președinte, despre aceasta nici pomenire nu se face! Se pare că această chestie nu s'a copt încă de-ajuns spre a putea fi codificată amăsuraț ideilor liberale. Noi înse nu vom odihni până ce nu vom avea legi, cari să ne acoarde și garanteze aceste drepturi. Cu mine s'a întemplat că pretorele n'a voit să-mi permită se țin în o comună vorbirea de program în aceeași zi cu candidatul liberal. A trebuit se închei cu pretorele o învoială, ca se-mi permită a ținea vorbirea de program în alta comună. Dacă între astfel de împrejurări omul e nemulțumit și îndrănește se dea expresie nemulțumirii sale, îndată îl apostrofează că „agită”. (Așa-i! Adevărat! în stînga). Noi nu agităm nici în contra Maghiarilor, nici în contra unității statului, ci numai în contra abuzurilor organelor administrative. (Aprobări vii în stînga.) Bine știm că noi în patria asta trebuie să trăim, că pentru mărirea și viitorul acestei patrii trebuie să luptăm, și ținem de adevărate cuvintele poetului, că aici trebuie să trăim și să murim (aprobări în stînga și stînga extremă). Da, aici trebuie să trăim și să murim, dar tocmai d'aceia putem aștepta cu tot dreptul, ca drepturile să ni-se respecteze, și când îndrăsnim a ne mînașta părerile, să nu ne prigonească! (Aprobări în stînga).

Di ministru președinte a făcut privitor la chestia naționalităților câte-va declarații însemnate, în sinceritate a căroră nu voi să mă îndoiesc, dar cari nu-mi ofer desultă bas. A, ca să pot crede în rea-

lisarea lor! Am auzit noi făgăduințe și mai frumoase, dar când a venit timpul împlinirii lor, nu s'a făcut nimic! Imi iau voia a cita aceste declarații și a le comenta apoi conform adevăratei lor valori. (S'auzim! S'auzim!)

„De-o mie de ani trăiesc pacinic în țara asta, alături de maghiari, straturi largi de cetățeni nemaghiari, cari au naționalitate proprie și individualitate etnografică proprie. Aceasta a fost respectată de părinții noștri în trecut, și e datorința noastră de onoare s'o respectăm și pe viitor, și eu cred că rămânem credincioși calităților mai individuale ale națiunii maghiare și servim totodată interesele bineînțelese ale națiunii maghiare, dacă ținuta noastră față de naționalități și pe viitor va fi normată de respectarea legilor și sentimente frățești isvorite dintr'o adevărată simpatie.“

Kaas Ivor: Aceste au fost zise la adresa alegătorilor dela Ugra.

Dr. Vlad: Așadar și pe viitor! Am arătat cum în trecut guvernele liberale prin aceea și-au manifestat iubirea „frățescă“, că ni-au confisecat școlile și drepturile de întrunire și de asociere; ear' dacă și pe viitor ne pun aceasta în vedere, declarăm că nu vom primi-o în pace! (Sgomot). Imi iau voia a-mi expune cu toată sinceritatea vederile în chestia naționalităților; cred că nimănui nu-i va fi spre pagubă, dacă va cunoaște punctul nostru de vedere. (S'auzim! S'auzim!) Cu lipsă de sinceritate nu mă va putea învinui nimeni; le voi spune sincer, cum cu tot dreptul se poate aștepta dela mine. Noi nu luptăm nici în contra unității teritoriale, nici în contra unității politice a statului maghiar. (Aprobări în stânga extremă).

Rigó F.: Atâta ar mai lipsi. (S'auzim! S'auzim!).

Dr. Vlad: Dar' cu tot respectul putem aștepta și noi dela acest stat, ca pe lângă respectarea limbii noastre materne, să ne putem desvolta economic și cultural. (Aprobări în stânga). Eată ce așteptăm noi dele stat; în schimbul ăstora suntem gata să dăm statului tot ce cere. (Aprobări în stânga). Față cu acest curent încearcă să se valideze alt curent, mai ales în

opinia publică maghiară, un curent, care în rîndul întâiu e nutrit de cei cari, așa se vede, au chemarea să se mândrească cu patriotismul lor, ca astfel să dovedească cât de indispensabili sunt ei, cari așa zicînd trăiesc din aceea, că nutresc neunirea dintre maghiari și naționalități, voind să arete, cât de indispensabili sunt ei. (Așa-i! la partidul popular).

Vészi József: Aceștia's mișșei de Ovrei, nu? Spune-o pe față! (Sgomot în stânga).

Dr. Vlad: Ovrei sau renegați, tot una-i!

Rakovszky: Asta trebuia spusă lui Hartenstein.

Vészi: Poftește! Dl Rakovszky va avea un soț demn de conversație.

Rakovszky: Eu nu i-am sărutat mâna!

Vészi: Nici eu!

Dr. Vlad: Numai decurînd, în legătură cu modesta mea persoană, au apărut în presă deosebite comunicări. Câte-va foi au scris, că în comitatul Hunedoarei se pregătește revoluție, că Români vor să pună la cale un nou 48, că Vlad îi așșă, că umblă din sat în sat și nutrește spiritul revoluționar, conjurația. În toate știrile aceste nu-i un simbur de adevăr. Că nu sunt adevărate a dovedit-o însuși vice-comitele comitatului Hunedoara, când, — interelat în congregația comitatensă — a declarat că un singur cuvînt nu-i adevărat.

Veszelszky: Tot așa fac în Neutra, Trencin și pretutindeni în ținuturile de nord. (Sgomot).

Dr. Vlad: Pe vremea lui Bánffy exista în ministerul de interne o secție a naționalităților, a cărei menire n'a fost intrată controlarea naționalităților, cât mai ales să joace rolul de agenți provocatori. Atunci au făurit aici sus un fel de revoluție, numai ca să ne ponească în fața străinătății și a opiniei publice maghiare... (Mișșare și sgomot în dreapta).

Nagy Mihály: asta nu-i adevărat!

Dr. Vlad:... și prin asta să motiveze măsurile excepționale luate împotriva noastră. — Și de ce le-au făcut toate aceste? Le-au făcut ca să inducă opinia publică maghiară în eroare, făcîndu-i pe toți să creadă că cei cari mai

sunt Români, cari nu vor să se facă renegați, sunt trădători de patrie și gravitează în afară! Dar' încărău ar și gravita? Nu zic, ce ne privește pe noi Români, acuza asta, eventual, se poate bucura de oareși-care verosimilitate, căci România e aproape, dar' încărău gravitează Sașii, încărău Slovaci! Aceste sunt apucături, cari nu se pot îndestul de aspru osindi; aceste urmăresc numai scopul, ca să clătine credința în patriotismul nostru și să pregătească terenul pentru o politică, care are de țință stîrpirea desevîrșită a naționalităților.

Veszelszky: Asta o țințesc, dar' nu vor ajunge-o!

Dr. Vlad: Baronului Bánffy, silit să demisioneze din presidenția ministerului, așa se vede, i-a rămas vreme destulă, ca să se poată îndeletnici și cu încercări politice de stil. Bánffy în aceste încercări de stil a declarat pe față, că, el sub politica națională, respective sub clădirea statului național-maghiar, înțelege contopirea tuturor în națiunea maghiară, a înțeles datorința obștească d'a deveni nu numai cetățean credincios, ci și maghiar după limbă! (Aprobări în dreapta și în stânga).

Gajári Géza: Asta ar fi corect! Asta ar fi de dorit!

Veszelszky: Asta o cere ideia statului național-maghiar!

Dr. Vlad: Inființarea acestui stat național-maghiar, acestui stat derasă, ar provoca o luptă crâncenă între maghiarime și toate naționalitățile.

Veszelszky: Ar primejdui pacea țării! (Mișșare și protestări. Sgomot. Președintele sună de repetiție-ori. Sgomot și mișșare continuă).

Președintele sună: Mă rog de liniște! (Strigăte în dreapta: Sunt patrioți foarte buni! Sgomot continuu).

Dr. Vlad: Ne iubim patria, luptăm pentru mărirea și pacea ei.

Nagy: Dar' pentru aceea nu voiți să vorbiți unguerește! Spune că e vorba de patria maghiară!

Pap Zoltán: Ei iubesc patria „comună!“ (Sgomot. Președintele sună). Vor să iubească patria comună! Pe cei de dincolo (dreapta)

și doare că nu vorbește de monarchie!

Președintele sună: Mă rog de liniște!

Rákosi Viktor: Patria maghiară o avem în armata comună (Sgomot neîncetat).

Președintele: Mă rog de liniște, on. d-ni deputați! Vă rog nu conturbați pe oratori neîntrepupt.

Rakovszky: Emblema comună e bună, nu?

Zboray Miklós: Pentru ei a fost bună și emblema comună; le va fi bună și dacă o vor retrage.

Vészi: Ei, barem dacă ar revoca-o!

Președintele: Mă rog de liniște!

Dr. Vlad: Mai e și o altă mișșare pusă la cale de anumiți bărbați, cari cer ca toate școlile populare să se statifice și ca limba de propunere să fie exclusiv cea maghiară. Eu cred că promovarea culturii e datorința nu numai a statului, dar' datorința tuturor! (Sgomot continuu). Dar', on. Dietă, dacă ar învinge curentul acela unilateral, învingerea asta ar însemna învingerea curentului care cere maghiarizarea cu ori-ce mijloace! E ăsta un curent foarte primejdios (Mișșare), căci înstrăinează cetățenii nemaghiari de stat.

Endrey: Croații nu s'au resgîndit mult, ci au făcut-o.

Dr. Vlad: St. condeputat Kosuth a călătorit și prin străinătate și ar trebui să aibă deci vederi mai largi, dar' tocmai el și-a ridicat cuvîntul în interesul acestui curent, când ar trebui să știe, că §-ul 17 din art. de lege XLIV din 1868... (O voce în stânga extremă: Asta-i necazul!

Dr. Vlad: Necaz pentru cei-ce nu vor ca să trăim, dar' pentru cei cari vor să susțină pacea între deosebitele naționalități cari locuiesc în țara asta, ... (Sgomot) ... pentru aceia nu-i necaz!

Szatmári Mór: Imprieteniți-ve cu ideia de stat maghiar, și nu-l tradați! (Așa-i, adevărat! în stânga extremă).

Dr. Vlad: Când am tradat noi statul? (Sgomot mare).

Dr. Vlad: (continuînd): — §-ul 17 din legea naționalităților zice: „Succesele instrucțiunii publice

fiind din punctul de vedere al culturii și bunăstării obștești, și pentru stat scop suprem, e acesta îndatorit a se îngriji după putință, ca cetățenii de ori-ce naționalitate cari locuiesc în masse compacte, să se poată educa în apropierea ținutului lor în limba maternă până atunci, când începe instrucțiunea academică.“ Legea asta nu numai confesiunile le dă dreptul să susțină școli, ci spune apriat, că e datorința statului a se îngriji ca cetățenii de limbă nemaghiară să-și poată primi educația în limba maternă. Dar' statul nu numai că n'a făcut-o, ci a împiedecat chiar și confesiunile, ca pe terenul instrucțiunii publice să ia măsurile de lipsă. E de un osebit interes, din ăst punct de vedere, vorbirea lui Deák Ferencz ținută la 1871, în care spune, că dispozițiile acestor legi trebuie executate, pentru-că asta o cer motive pedagogice, și pe terenul școlastic în rîndul întâiu trebuie luate în considerare motivele pedagogice și nu cele politice!

A spus-o și Deák Ferencz, că e datorința directă a statului de-a se îngriji de asta, pentru-că în altă limbă, afară de cea maternă, cunoștințele nici nu se pot însuși! Dacă cine-va dintre st. mei condeputați ar dori să se convingă despre stările de azi, poftească cu mine în comitatul Hunedoarei și se va convinge că băieții eșiți din acele școli de stat, la cari limba de propunere e exclusiv cea maghiară și ai căror învățători nu cunos altă limbă, când es, tocmai atâta știu, cât au știut când au intrat în școală. (Contra-ziceri în stânga extremă). Eu cred onorată dietă, că nu poate fi scopul statului să pună piedeci în calea instrucțiunii publice.

Numai la o singură chestie mă voi pronunța încă pe scurt și asta e chestia așa numiților „agitatori“ ai naționalităților.

Dacă dl ministru-președinte vrea să valideze față de noi ideile ce le-a ventilat în discursul său, și-anume iubirea frățescă și respectarea legilor, îl asigur că nu se va găsi între noi nici unul care să agite în contra statului maghiar (Aprobări), căci noi dorim conviețuirea frățescă, dar' voim să fim frați dulci și nu mașteri!

Dar' dacă de fapt se poate vorbi de agitatori, aceia nu în rîndurile

FOIȚA

GRISELIDIS

— O femeie mult încercată —

de Boccaccio

(Urmare și fine).

Nu trecu mult și marchizul trimise să ia și pe băiat, cum luase și pe fată, și prefăcîndu-se că pusese se-l omoare, îl trimise în Bolonia, în aceeași casă, unde ședea sorioara lui dintâi, crezută și ea moartă.

Griselidis, deși foarte simțitoare, fu tot așa de tare ca și întăia oară. Marchizul, în cumlea uimirei, era sigur că nici o altă femeie nu putea să aibă curaj, și curajul ăsta i-s'ar păsa, dacă n'ar fi știut cât iubea femeia asta pe copiii ei.

Supușii marchizului, cari nu și închipuiau că poate să fie numai un joc moartea copiilor ăstora, urau pe marchiz și plîngeau pe marchiza. Nenorocita femeie își os. suferea însă durerile fără să se tânguiască, și ajăleși se vedea cu femeii cari într'una osăndeau sîl'purtarea marchizului, ea nu scăpa din gură nici o vorbă.

Nici cu aceasta nuse mulțumi omul a-cesta ciudat. Găsi de cuviință să-i mai dea o lovitură nenorocitei sale soții. Spuse mai multor rude că nu mai poate să sufere de Griselidis și că simte bine că a făcut o nebulie luînd-o de nevastă, și că are să se roage de Papa ca să-i desfacă căsătoria și să capete voie să se însoare cu altă femeie.

Căți-va oameni cum se cade să siliară s'el facă să înțeleagă că face rău dacă umblă să se despartă de Griselidis, însă el le răspunse că voia cu ori-ce preț s'o lase.

Marchiza, aflînd ce nenorocire i-se pregătește, închipuindu-și că va fi silită să se întorcă în casa părintească și să își vază iar de munca câmpului, și că o altă femeie va lua pe bărbatul pe care îl iubea ea așa de mult, suferea grozav în inima sa. Se pregăti însă să sufere și lovitura aceasta nouă a soartel ce aceiași liniște aparentă, cu care le primise și pe cele-alte.

Puțină vreme-după aceea marchizul puse pe cine-va să-i aducă o dispensă falsă, ca și cum îi era trimeasă din Roma, și spuse supușilor săi că prin actul acesta Papa îi dădea voie să părăsească pe Griselidis și să se însoare cu altă femeie. Chemă pe nenorocita pe care o chinuia așa de rău, și, în fața mai multor persoane, îi grăi așa:

„Femeie, Papa mi-a dat voie ca să te las pe tine, și să mă însoar cu altă femeie. Fiind-că străbunii mei au fost boeri și stăpâni ai ținutului unde ai tăi au fost numai plugari, tu nu poți fi jumătate mea; este prea multă nepotrivire între noi. Vreau să te întorc acasă la tatăl tău și zestrea pe care mi-ai adus-o. Eu am și găsit pe femeia care îți va lua locul și care e mai vrednică de cât tine în toate privințele.“

Griselidis se sili să-și ție lacrimile când auzi vorbele acestea, lucru destul de ciudat la o femeie, și răspunse așa:

„Domnule, în tot-d'auna am simțit foarte bine cât de mare nepotrivire este între d-ta, om nobil și mine care sunt dintr'o breaslă foarte de jos. Ce am fost eu pentru dumneata, am considerat tot-d'auna ca un har al providinței și al bunătaților dumitale, iar nu ca de un lucru de care aș fi eu vrednică. Fiind-că acum îți place să-ți ei înapoi ce mi-ai dat, trebuie dar să-ți înapoez și eu cu supunere și cu recunoștință, că m'ai judecat vrednică cel puțin o bucată de vreme. Iacă inelul cu care am fost cununată; ia-l. Cât despre zestrea mea, nu am nevoie nici de pungă, nici de catâr, ca să mi-o duc înapoi acasă; n'am uitat că m'ai luat desbrăcată goală, și dacă dumitale îți-se pare că e cinstit lucru, ca corpul acesta care a purtat doi copii ai dumitale, să fie vîzut gol de toți ochii, mă voi întoarce acasă tot despuată. Dar dacă voești să te micșorezi să pui un preț pe fecioria mea, care a fost singura mi zestre, te rog să mă îngădui ca cel puțin să port o cămașă pe mine.“

Marchizul se prăpădise în inima lui; dar, voind să-și împlinească scopul, răspunse necăjit: „Bine! ia o cămașă!“

Toți cei de față îl rugau să-i dea cel puțin o rochie, pentru ca să nu umble într'o stare așa de ticăloasă femeia care se bucurase timp de trei-spre-zece ani de titlul de nevastă a lui însă numai vîntul ascultă vorbele lor.

Nenorocita Griselidis, după ce și luă adio, eși din castel numai cu cămașa pe ea, cu pîrul despletit, cu picioarele goale, și se duse acasă la tatăl său.

Toți căți o vîzură trecînd în starea aceasta umilitoare, o onorară cu compătimirea și cu lacrimile lor. Nenorocitul ei părinte, care nici odată nu și închipuise că fică-sa va ajunge vre-o odată nevastă de marchiz și care în tot-d'auna se temuse că o să se întemple așa cum vedea acum că i s'a întîmplat, îi păstrase hainele ei de păstoriță. I-le dete și ea să îmbracă cu ele și se puse să vază iar de grija casei și de munca pămîntului.

Marchizul spuse mai pe urmă că se va însura cu una din fetele contelui Pagano. Făcu toate pregătirile unei nunți potrivită cu rangul lui și chemă pe Griselidis!

— Peste câte-va zile trebuie să sosească nevasta cu care am să mă cunun, fi zise. Vreau s'o primesc cu toată cinstea la întîlnirea asta dintăiu. Tu știi că nu am pe nimeni în casa mea, care să fie în stare să rînduiască cum trebuie apartamentele și să pregătească multe alte

Din public.

Declarațiune.

Având informația, că dl Dr. Aurel Nyilvân, cand. de adv. în Sibiu, se fălește pretutindeni cu fotografia unei D-soare cinstite, — declar, că fotografia respectivă dl Nyilvân a răpit-o dela mine fără voia mea, în prezența D-lui Dr. Camil Velican, Dr. Morcan, etc., pentru-ce, eu am și făcut arătare la forurile competente.

Turda, 15 Noemvrie, 1903.

Vasile E. Moldovan.

De vênzare

400 stângini lemne de foc (fag) le vënd cu stânginul și și mai puțin, după plac, tăiate sau netăiate, eventual le duc și acasă.

De-asemena primesc lemne străine spre tăiere.

Prețul unei tăieturi pro stângin 80 fileri.

Cele mai moderate prețuri.

Doritorii a sê adresa

J. & G. Oprean

Strada Romoșelului, lângă casele d-lui Schenk în Orăștie.

Arverési hirdetmény.

Alólrott, mint Szakács György marosillyei vagyonbukott kereskedő csödtömégének gondnoka, ezennel közhirrre teszem, hogy az említett csödtömég, id. választmányának határozata, valamint a dévai kir. törvényszék, mint csödtörvényszéknek f. év november hó 13-án 14550 szám alatti végzése alapján, a marosillyei kir. közjegyző: Dr. Halász Ákostól 4—903. szám alatt felvett jegyzőkönyv szerint 1—346 és 352—387., 389., 391—461. tsz. a leltározott 2533 kor. 90 fil-re becsült s 5490 kor. beszerzési árban felvett vegyeskereskedési árucikkék és künnlevő követelések árverésére határnapul folyó 1903. évi december hó 1-én d. e. 10 órára tűzöm ki Marosillye községben, 131. azám alatti házban lévő irodámban, mely árverésre nézve a következő feltételek fognak zsinórmentéskül szolgálni:

1. A jelzett ingóságok, úgy a mint a csödtörvényszékben el va-

nak helyezve, egészben (en bloc) bocsátatnak árverés alá és a ki az árveréshez hozzá akar szólni, tartozik kezemhez a becsérték 10%-át bánatpénzül letenni.

2. Venni szándékozók az árverés megkezdéséig zárt írásbeli ajánlataikat is beadhatják hozzám, az elárverezendő ingók becsértéke 10%-nak mint bánatpénznek, kezemhez való letétele vagy beküldése mellett.

3. Az árverés befejezése után fognak az esetleg beadott írásbeli ajánlatok felbontani, s az ezek egyikében, vagy a szóbeli árverésen tett legnagyobb ígéretet fogom az id. csödtörvényszék és a kir. törvényszék csödtörvényszék elé terjesztetni, melyeknek határozataik hozataláig a legnagyobb ígéretet tevőt ajánlata kötelezni fogja s ajánlata elfogadásáról szóló értesítésem-től számítandó 3 (három) nap alatt tartozik a vételért, a bánatpénz becsámításával, kezemhez fizetni, a mi ha nem tenne, bánatpénze feltétlenül elvész a csödtömég javára, s ha a kitűzendő újabb árverés kisebb vételért eredményezne, mint ő ígért, a különbözetet a marosillyei kir. járásbírósi elött indítandó sommás per útján lesz jogom tőle behajtani. — Ha az újabb árverés nagyobb vételért eredményezne, a többletetre igényt nem tarthat.

4. A csödtömég nem szavatol az elárverezett ingóknak se leltár szerinti mennyisége, se minősége iránt, se semmi néven nevezendő egyéb tekintetben.

A legtöbbet ígért ajánlata elfogadásáig, illetőleg a megvett üzleti tárgyak átadásáig mindazon óvintézkedéseiben, melyek azoknak sértetlen maradását biztosíthatják támogatni fogom, s tőlem telhetőleg neki abban segédkezet fogok nyújtani.

5. A megvett ingóságok a vételért lefizetése után 8 nap alatt az üzlethelyiségből elszállítandók, ha csak a vevő az üzleti helységek bérbeadójával másként nem egyezik meg.

A künn levő követelésekre nézve, melyek közel 353 korona értékben vannak a leltárban felvéve, fentartom magamnak azt a jogot, hogy azokat, melyek időközben fizetés által elenyésztek, az árverés megkezdése előtt, mint árverés alá nem bocsáthatókat, jelöljem meg.

7. Venni szándékozók a leltár nálam a rendes írói órákban, az árukat pedig az üzlethelyiségekben megtekinthetik.

Marosillyén, 1903. nov. hó 14-én.

Dr. Fischer Lajos
csödtöméggondnok.

Sz. 779—1903. végrhői.

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881 évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy a sz.-városi kir. járásbírósi 1901 évi V. Sp II 239/3 sz. végzése következtében Dr. Vlad Aurel ügyvéd által képviselt „Ardeleana” pénzügyi javára, Mermezán Salamon s. t. ellen 46 kor. s jarulekai erejéig, 1901 évi szeptember hó 11-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 860 korona becsült következő ingóságok u. m.: sertések, buza, székér és szalma nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek az algyógyi kir. járásbírósi 1901-ik évi V. 384/4 sz. végzése folytán 46 kor. tőkekövetelés ennek 1901 évi szeptember hó 30 napjától járó 8% kamatai, 1/3% váltó-díj es eddig összesen 5 kor. 40 fillben bíróilag már megállapított költségek erejéig Bozes községben végrehajtást szenvedők lakásán leendő eszköz-lésére 1903 évi november hó 26-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107 és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Algyógy 1903 évi október 30 napján.

Ruszuly Imre
kir. bir. végrehajtó.

Sz. 777—1903. kir. végrh.

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. és 120. §-ai értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy a szásvárosi kir. járásbírósi 1898. évi V. Sp. 201/1 sz. végzése következtében Dr. Vlad Aurel szásvárosi ügyvéd által képviselt „Ardeleana” javára Koran Iosif I. Petru és társai ellen 100 Kor. s jár. erejéig 1898 évi október hó 5-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1040 Korra becsült következő ingóságok, u. m.: szarvasmarhák, székér és sertés nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek az algyógyi kir. járásbírósi 1903. évi V. 541/8 sz. végzése folytán 100 K fill. tőkekövetelés ennek 1897. 3/IX-től járó 8% kama-

ta, 1/3% váltó díj és eddig összesen 56 K 30 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Mada községben végrehajtást szenvedők lakásán leendő eszköz-lésére 1903. évi Nov. hó 25-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében esetleg becsáron alul is, azonban csakis készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták, és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Algyógy 1903. évi október hó 30 napján.

Ruszuly Imre

kir. bir. végrehajtó.

Croitor de vestminte

P. T. Public!

Am onoare a Vê face cunoscut, că mi-am deschis atelierul meu de croitor aici în Orăștie, strada promenăzii Nr. 13, (vis-à-vis de hotelul »Pannonia») și pregătesc tot felul de vestminte bărbătești și femești, dela cea mai simplă până la cea mai elegantă modă germână, francesă și engleză.

Pentru lucrarea cu gust și acomodarea vestmintelor pregătite de mine, primesc ori-și-ce răspundere.

O comandă singură e de ajuns pentru de-a Vê convinge despre cunoștințele mele speciale și pregătirile ce mi-le-am câștigat prin absolvarea academiilor renumite din străinătate.

Primesc transformări, reparaturi, etc.

Cu deosebită stimă

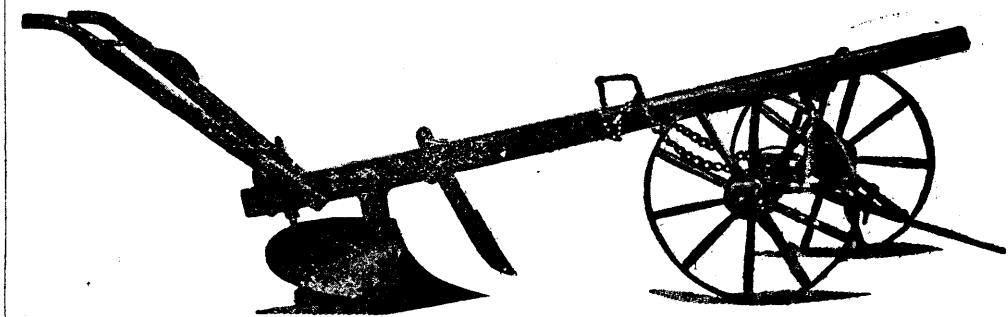
Eugen Procinkiewicz,

croitor de vestminte

bărbătești și femești.

„Tipografia Nouă”

în Orăștie efeptuește tot soiul de lucrări, prompt și cu acurateță!!!

Cele mai bune pluguri

sunt azi așa numitele „Pluguri de Bacica”, lucrate din renu-mitul și neintrecutul fer de Stiria.

Părțile de lemn sunt din material sănătos, lemn tare, trainic. Plugurile aci recomandate sê pregătesc în Orăștie sub suprave ghiarea mea proprie și așa pot mijloci reparări ori schimbări mai mărunte, fără cheltueli, aicea.

Pluguri de probă dau bucurosi celor-ce doresc, și neplăcând-le primesc înapoi.

Prețul (afară de rotile) 20 cor. unul.

Recomand cu toată stăruința aceste pluguri tuturor economilor nostri! — Vênzătorilor: rabat.

Ioan I. Vuleu
Orăștie.

Tiparul propriu, „Tipografia Nouă”, în Orăștie.

MAȘINI DE CUSUT SINGER,

originale, pentru trebuințele familiare și pentru tot felul de alte ramuri de industrie.

Mașinile de cusut SINGER & COMP. au ajuns renumite prin calitatea excelentă și aptitudinea lor de lucru, cari totdeauna au distins toate produsele acestor mașini. Instrucție gratuită în toate speciile de brodării artistice moderne. Pentru mănarea lor se află motoare electrice, în tot felul de mărimi.

Singer & Comp.

societate pe acții pentru mașini de cusut,
Timișoara, Str. Hunyadi, Nr. 10.

Cursul de învățământ al brodărilor artistice sê ține de prezent în sala hotelului „PANNONIA” în Orăștie, unde sunt expuse spre vedere obiecte de brodării, cari de cari mai frumoase.

EXPOZIȚIA
DE APĂRARE
CONTRA FOCU-
LUI, BERLIN
1901.
MEDALIE DE AUR
CEL MAI ÎNALT
PREMIU.

EXPOZIȚIA
UNIVERSALĂ DIN
PARIS 1900.
„GRAND PRIX”
CEA MAI ÎNALTĂ
DISTINCȚIE